

Vereniging Effecten Uitgevende Ondernemingen

Commissie Toekomst Accountancysector

ter attentie van
prof. mr. A.T. Ottow
prof. dr. E. Dijkgraaf
drs. M.E. de Vries RA

ter attentie van de secretaris van de Commissie
mr. drs. T.W.M. van der Sanden

Datum 31 oktober 2019

Onze ref. M33437586/1/10712704

Betreft: Interim rapport met voorlopige bevindingen CTA

Geachte leden,

1. De Vereniging Effecten Uitgevende Ondernemingen ("**VEVO**"), kort gezegd de vereniging van beursgenoteerde ondernemingen, heeft met belangstelling kennis genomen van het interim rapport met uw voorlopige bevindingen en aanbevelingen. De VEVO geeft hierbij graag gevolg aan de uitnodiging om te reageren op dit rapport. De VEVO heeft grote waardering zowel voor de uitgangspunten die de commissie heeft gehanteerd (met een *evidence based* benadering en aandacht voor proportionaliteit) als voor het vele werk dat de commissie heeft verzet. Juist echter in het licht van de vermelde uitgangspunten meent de VEVO dat voor een tweetal voorlopige aanbevelingen geen goede grond bestaat. De VEVO zal dat in het navolgende nader onderbouwen. Het gaat om de volgende twee aanbevelingen:
  - i. Het bestuur van een onderneming zou naar Amerikaans voorbeeld een gedetailleerd in control statement moeten afgeven dat strikter zou zijn, en een 'hardere norm' zou moeten bevatten dan reeds nu wordt voorzien in de Nederlandse Corporate Governance Code¹ (*Aanbeveling II*);
  - ii. Met betrekking tot de communicatie tussen accountant, RvC en aandeelhouders zou een verslag moeten worden opgesteld waarin de aansturing van de externe accountant wordt belicht en zo'n verslag van de auditcommissie zou ter adviserende stemming moeten worden

---

¹ Interim rapport, p. 36 en vergelijk bepaling 1.4.3 van de Code voor de betreffende bestuursverklaring.

voorgelegd aan de algemene vergadering van aandeelhouders.² (Aanbeveling III).

Zoals gezegd, ziet de VEUO voor deze aanbevelingen geen goede grond en ziet zij niet dat en waarom dit zou bijdragen aan een betere accountantscontrole (en het remediëren van de gebreken die door de AFM zijn geconstateerd; zoals onvolledigheid en onzorgvuldigheid van auditdossiers etc.) en acht zij deze voorstellen in ieder geval niet proportioneel of effectief. Een en ander zullen wij hieronder graag nader toelichten.

Een ander onderwerp waarvoor wij specifiek de aandacht willen vragen is de in het interim rapport gesignaleerde omstandigheid dat er nog slechts een zeer beperkt aantal accountantsorganisaties met een OOB-vergunning actief is terwijl het aantal als OOB kwalificerende instellingen juist steeds verder wordt uitgebreid. Een aantal beursgenoteerde ondernemingen die zijn aangesloten bij de VEUO heeft ons laten weten dat zij als OOB steeds meer moeite hebben om een accountant te engageren. Dat is voor hen, maar ook in breder verband voor de structuur van de Nederlandse economie, een zorgelijke ontwikkeling omdat op deze wijze de gang naar de beurs de facto wordt gefrustreerd.

Index van de in deze reactie geadresseerde onderwerpen

I.	Visie ondernemingen op rol / positie accountant in den brede	p. 3
II.	Implicaties aanbevelingen interim rapport voor ondernemingen	p. 4
2.1	Striktere norm voor een 'in control statement' ongegrond i) Argumentatie voor het introduceren van een 'hardere' norm ontbreekt ii) Er wordt ten onrechte voorbij gegaan aan de eerder reeds gevoerde uitgebreide discussie over de strekking en verwoording van het internal control statement zoals vervat in de Code	p. 5
2.2	Adviserende stemming verslag audit commissie inzake aansturing externe accountant onlogisch en ongegrond	p. 8
III.	Zorgen wat betreft beperkt en afnemend aantal OOB accountantsorganisaties	p. 11

---

² Interim rapport, p. 37.

I. VISIE ONDERNEMINGEN OP ROL / POSITIE ACCOUNTANT IN DEN BREDE

2. De VEUO is de belangenorganisatie van Nederlandse beursgenoteerde ondernemingen en zet zich in voor het ondersteunen en behouden van een gezond Nederlands ondernemings- en vestigingsklimaat met daarbij passende wet- en regelgeving en corporate governance. In samenhang daarmee is het voor deze ondernemingen erg van belang dat het omringende ecosysteem zo goed mogelijk functioneert. Zoals in het interim rapport ook wordt gesteld, is het publiek belang gediend bij een juiste financiële verantwoording van ondernemingen. De accountant speelt een belangrijke rol bij het versterken van de zekerheid omtrent de betrouwbaarheid van financiële gegevens en heeft daarmee een belangrijke positie binnen dit ecosysteem te vervullen. Graag onderschrijven wij dus het belang van een accountancysector die aan hoge maatstaven voldoet en ook internationaal kan opereren en op die wijze de kwaliteit kan waarborgen in het belang van beleggers, samenleving en beursgenoteerde ondernemingen. Om die reden juicht de VEUO het werk van uw Commissie in dezen van harte toe.
3. Het gepubliceerde interim-rapport getuigt van een grondige en brede aanpak. Dat blijkt ook uit uitgebreide onderzoeksdocumentatie die in samenhang met het interim rapport werd gepubliceerd. Een punt wat daar als een rode draad doorheen loopt, is dat u *'evidence based'* wenst te opereren. Dat is een benadering die wij van harte onderschrijven. Tot op heden is er al veel gezegd en geschreven over het vertrouwen in de accountant en diens werk, tegelijkertijd ontbreken daarbij veelal concrete gegevens, en blijft men hangen in allerlei meningen en opinies. Dit interim-rapport gaat verder dan dat en tracht de verschillende pijnpunten zoveel mogelijk uiteen te zetten.
4. Daarenboven staat de proportionaliteitstoets centraal in uw onderzoek. Meer specifiek betreft dat de proportionaliteit van eventuele beleids- en of wetwijzigingen voor de accountancysector én voor controlecliënten. Zoals u dat ook heel inzichtelijk verwoord heeft in het reeds eerder gepresenteerde plan van aanpak³: *"Een proportionaliteitstoets vergt een beoordeling van de verhouding tussen (de omvang van) het probleem en de voorgestelde oplossing (de evenredigheid) en in de mogelijkheid om met minder vergaande oplossingen te volstaan (noodzaak). Daarbij speelt tevens een rol welke mate van zekerheid er is of de voorgestelde maatregel*

---

³ [Plan van aanpak](#); onderzoek Commissie Toekomst Accountancysector 1 februari 2019, p. 2.

(of maatregelen) inderdaad een oplossing vormt (vormen) voor het probleem en niet op zichzelf weer (onevenredige) negatieve gevolgen heeft."

5. Die betreffende proportionaliteitstoets is voor ondernemingen ook essentieel. Er is binnen ondernemingen, en met name beursgenoteerde ondernemingen, de afgelopen jaren reeds zeer veel gedaan om de kwaliteit van de verslaggeving van ondernemingen, en in het verlengde daarvan ook de controle daarop, te verbeteren. Dit heeft er eveneens toe geleid dat er steeds meer (en veelal ook complexe) regelgeving op dit gebied is bijgekomen. Dat geldt in het bijzonder voor beursgenoteerde ondernemingen. Tegelijkertijd moet worden geconstateerd dat de oplossing niet altijd kan worden gevonden in wederom aanvullende juridische regelingen of verplichtingen. Voor beursgenoteerde ondernemingen is het daarom essentieel dat de regelgeving hanteerbaar, evenwichtig en overzichtelijk blijft en niet verder gaat dan noodzakelijk is. In dat kader zijn er evenwel twee voorlopige aanbevelingen in uw rapport die deze toets naar onze overtuiging niet kunnen doorstaan. Dat zullen wij hieronder graag nader toelichten.

II. IMPLICATIES AANBEVELINGEN INTERIM RAPPORT VOOR ONDERNEMINGEN

6. Het interim-rapport stelt als een van de uitgangspunten dat het publiek belang gediend is bij een juiste financiële verantwoording van ondernemingen en dat dat een verantwoordelijkheid is van een hele keten aan actoren. Gelet op hetgeen wij hiervoor reeds constateerden wat betreft het ecosysteem waarin ondernemingen opereren, is dat iets dat wij zeker kunnen onderschrijven. Beursondernemingen zijn graag bereid mee te denken over eventuele middelen die het functioneren van dit ecosysteem, en meer concreet de rol van de accountant in dezen, zouden kunnen verbeteren. Maar in dat opzicht zijn twee van de voorlopige aanbevelingen die u voor ondernemingen heeft geformuleerd evenwel niet gegrond en zeker niet proportioneel, namelijk (i) de suggestie een 'hardere' norm voor de in control statement te introduceren en (ii) de introductie van een verplichting om een verslag van de auditcommissie – inzake de aansturing van de externe accountant - ter adviserende stemming aan de algemene vergadering van aandeelhouders voor te leggen.
7. Als aangegeven, acht de VEUO deze suggesties c.q. voorstellen ongegrond. Nog daargelaten dat niet goed valt in te zien hoe dit wezenlijk

zou bijdragen aan een hogere kwaliteit van de accountantscontrole, is een dergelijke maatregel niet effectief en zeker niet proportioneel in het licht van de gevolgen hiervan voor ondernemingen. Het al of niet beoogde gevolg zal zijn dat de verantwoordelijkheid die berust bij de accountant juist verminderd en wordt verlegd naar bestuurders en commissarissen van ondernemingen. De idee was echter nu juist dat de kwaliteit van de controle zou toenemen. Het voorgaande draagt daar niet aan bij, maar doet daaraan veeleer afbreuk.

2.1 Striktere norm voor een '*in control statement*'

8. In het interim rapport geeft u aan voor Nederland meerwaarde te zien in een *in control statement* van het bestuur waarmee het kort gezegd verklaart dat de interne beheersing en procedures ten aanzien van de financiële verslaggeving op orde zijn. De accountant controleert de juistheid van deze verklaring. Naar wij begrijpen is de gedachte daarbij dat deze *in control statement* wordt ingestoken naar Amerikaans voorbeeld. Ook wordt geconstateerd dat er voor beursondernemingen conform de Nederlandse Corporate Governance Code reeds een *in control* verklaring moet worden afgegeven, uw Commissie ziet echter aanleiding voor invoering van een 'hardere' norm.
9. Deze aanbeveling kunnen wij niet goed plaatsen. In het rapport wordt ook niet gemotiveerd waarom uw Commissie aanleiding ziet voor invoering van deze 'hardere' norm. Ook de proportionaliteit van dit voorstel wordt niet verder toegelicht. In het licht hiervan maken wij graag een aantal kritische opmerkingen en kanttekeningen die wij hieronder nader zullen toelichten.

i) **Argumentatie voor het introduceren van een 'hardere' norm ontbreekt**

10. Waar uw Commissie als belangrijk uitgangspunt lijkt te hanteren dat het van belang is '*evidence based*' te opereren, zodat bewijs moet bestaan over de effectiviteit van mogelijke maatregelen om de effectiviteit van wettelijke controles te verhogen, ontbreekt deze nadere onderbouwing bij de onderhavige aanbeveling.
11. Tegelijkertijd wordt er in het interim rapport onder meer gerefereerd aan de 'verwachingskloof', oftewel het verschil tussen de door het maatschappelijk verkeer uitgesproken verwachting en de daadwerkelijk aan de accountantsverklaring te ontleen zekerheid. Daarbij wordt onder andere – en terecht – gesteld dat een goedkeurende accountantsverklaring geen

volledige zekerheid geeft en eventuele onregelmatigheden ook niet volledig kan uitsluiten. Wij zouden willen toevoegen dat zo'n verklaring ook nooit volledige zekerheid kan geven. Dat geldt voor accountants evenzeer als voor de onderneming en haar bestuurders en commissarissen. Een meer striktere *in control* verklaring en de (administratieve) systemen die daaromheen zullen moeten worden gebouwd voordat zo'n verklaring wordt afgegeven, veranderen daar niets aan.

12. Hetzelfde moet voor ogen worden gehouden voor wat betreft de verklaring van het bestuur. Dat roept eens te meer de vraag op voor welk probleem een oplossing wordt gezocht? Het bestuur van een onderneming doet er uiteraard alles aan om eventuele risico's voor de onderneming zoveel mogelijk te beheersen. Het bestuur heeft een verantwoordelijkheid voor het identificeren en beheersen van de risico's verbonden aan de strategie en de activiteiten van de vennootschap.⁴ De wet verlangt ook van het bestuur dat deze over verschillende aspecten verantwoording aflegt.⁵ Als een en ander leidt tot onjuiste cijfers die worden gepubliceerd dan zijn bestuurders daarvoor ook nu reeds aansprakelijk als hen daarvan een verwijt kan worden gemaakt (vgl. bijvoorbeeld art. 2:139 en 2:249 Burgerlijk Wetboek). Maar ook daar zitten grenzen aan wat er mogelijk is. Een echte *'in control'* status kan nooit worden gerealiseerd. De vraag is dus hoever men moet gaan met aanscherping daarvan en wat dit oplevert, en of een en ander proportioneel en effectief is. Als de bedoeling is om met deze verklaring een soort van inherente risicoaansprakelijkheid van bestuurders en commissarissen te creëren dan staat dat haaks op fundamentele beginselen van aansprakelijkheidsrecht, zoals ook vastgelegd door de Hoge Raad, dat die aansprakelijkheid nu juist een hoge drempel moet kennen en slechts aanvaardbaar is als een persoonlijk ernstig verwijt kan worden gemaakt. Niet valt in te zien dat een 'hardere' norm in dit opzicht tot meer waarborgen voor een juiste controle door de accountant zal leiden. Veeleer wordt aldus een nieuwe verwachtingskloof gecreëerd maar dan ten opzichte van bestuurders en commissarissen. Het zou niet de bedoeling moeten zijn dat accountants de verantwoordelijkheid voor eventuele eigen onvolkomenheden zouden kunnen afschuiven op derden i.c. op bestuurders en commissarissen.

ii. Er wordt ten onrechte voorbij gegaan aan de uitgebreide discussie over de strekking en verwoording van het internal control statement

---

⁴ Principe 1.2 Corporate Governance Code.

⁵ Onder meer artikel 2:141 (2) BW, 2:391 (1) BW en meer expliciet 5:25c (2) Wft.

zoals uiteindelijk vervat in de Nederlandse Corporate Governance Code 2016

13. Tot onze spijt moeten wij constateren dat geheel voorbij lijkt te zijn gegaan aan de zeer uitvoerige discussie die reeds heeft plaats gevonden bij de invoering van de *in control* verklaring in de in 2016 herziene Nederlandse Corporate Governance Code tussen alle betrokken stakeholders. Bij de herziening van de Code heeft de Monitoring Commissie Corporate Governance er bewust voor gekozen meer aandacht te besteden aan risicobeheersing in de Code⁶ en een striktere verklaring dienaangaande. Dit werd daarmee een van de meest prangende discussiepunten gedurende de herziening van de Code waarbij uit de vele reacties naar voren kwam dat het oorspronkelijke voorstel onvoldoende doordacht was gelet op een aantal aspecten. Na intensieve discussie heeft dat geresulteerd in de *in control* verklaring zoals die nu in de Code is vervat en leidraad is voor bestuurders en commissarissen van beursgenoteerde ondernemingen. Er is geen enkele grond om aan te nemen dat die verklaring niet adequaat zou zijn en niet aan het doel daarvan beantwoordt en daarmee proportioneel is. Het nu alsnog introduceren van een nog 'hardere' norm zou voorbij gaan aan alle inzichten die toen reeds zijn opgedaan. Dat alles geldt eens te meer nu de effectiviteit van een dergelijk scherpere verklaring, zoals uw Commissie zelf ook reeds signaleert, conform bijvoorbeeld de Sarbanes-Oxley Act – zeker niet buiten discussie staat.⁷
14. Wat de VEUO betreft is er geen grond om aan te nemen dat een scherpere *in control* verklaring geschikt en proportioneel is om het doel van een kwalitatief betere accountantscontrole te bereiken. De VEUO zou dan ook uw Commissie dringend in overweging willen geven daartoe niet over te gaan.

---

⁶ Verantwoordingsdocument Monitoring Commissie december 2016, p. 7.

⁷ Interim rapport, p. 36.

2.2. Adviserende stemming verslag audit commissie re aansturing externe accountant

15. Een tweede vergaand voorstel dat in het interim rapport wordt overwogen en diep ingrijpt in de bestaande wetgeving over het bestuur van beursgenoteerde ondernemingen, is dat de communicatie tussen accountant en audit commissie moet worden neergelegd in een verslag van de auditcommissie en dat dit ter (adviserende) stemming zou moeten worden voorgelegd aan de algemene vergadering van aandeelhouders.⁸
16. Ook bij dit punt missen wij de argumentatie over de doelmatigheid hiervan als ook een onderbouwing van de proportionaliteit van dit voorstel. Voor wat betreft beursgenoteerde ondernemingen kan ook hier niet voorbij worden gegaan aan het gedegen raamwerk waar de Code reeds in voorziet. In aanvulling op de wet verduidelijkt de Code wat een adequate risicobeheersing inhoudt en wie daarvoor binnen de vennootschapsrechtelijke verhoudingen verantwoordelijkheid draagt. Daarbij staat een goed samenspel tussen het bestuur, de RvC en de auditcommissie, evenals goede communicatie met de interne audit functie en de externe accountant juist centraal.⁹ Daarover wordt door de externe accountant door en in zijn verklaring ook verantwoording afgelegd aan de aandeelhouders. De Code voorziet er onder meer in dat de externe accountant over zijn verklaring kan worden bevraagd door de algemene vergadering.¹⁰
17. In dit gedegen raamwerk past niet dat de auditcommissie een verslag moet opstellen over haar discussies met de accountant en al helemaal niet dat de aandeelhoudersvergadering daarover zou moeten stemmen. Dat laat zich niet verenigen met het systeem van checks and balances zoals dat voor (beursgenoteerde) vennootschappen in de loop van tijd is ontwikkeld. Het fundamentele beginsel in het Nederlandse vennootschapsrecht is juist het richtsnoer dat het bestuur van een vennootschap, evenals de raad van commissarissen, zich te allen tijde dient te richten naar het belang van de vennootschap en de met haar verbonden onderneming. Daarbij worden de belangen van de stakeholders, waaronder vanzelfsprekend ook aandeelhouders, zorgvuldig meegewogen.

---

⁸ Interim rapport, p. 37.

⁹ Verantwoordingsdocument Monitoring Commissie december 2016, p. 7.

¹⁰ Best practice bepaling 4.1.9 Code.

Dat gebalanceerde systeem heeft mede tot doel om bijvoorbeeld opportunisme aan de zijde van aandeelhouders niet bepalend te doen zijn voor de vennootschap. Met het toekennen van een stemming aan de algemene vergadering, en de mogelijkheid om op grond van allerlei redenen tot een afkeurende stemming te komen, wordt echter precies die mogelijkheid geboden. Een negatieve stem zal worden opgevat als een motie van wantrouwen resulterend in een terugtreden van de leden van de auditcommissie. Dit zou daarmee een averechts effect op de juist beoogde transparantie kunnen hebben, want elke kritische reflectie van de auditcommissie kan vervolgens worden aangegrepen om – zonder duidelijke waarborgen – een negatieve stem uit te brengen en de facto de legitimiteit van de leden van de auditcommissie ondergraven.

Daarbij dient men zich ook te realiseren dat fundamenteel in het vennootschapsrechtelijke systeem is dat de auditcommissie niet kwalificeert als een afzonderlijk vennootschapsorgaan, maar een commissie is uit de raad van commissarissen die de beslissingen van de raad van commissarissen voorbereidt. Daarmee verhoudt zich niet dat aan de auditcommissie een zelfstandige status wordt toegekend en een eigen rapportageverplichting in het leven wordt geroepen die vervolgens voorwerp van een afzonderlijke stemming door de aandeelhouders wordt gemaakt.

18. Mede in het licht van het voorgaande is voor een voorstel als hiervoor aangegeven geen grond. De aansturing van de externe accountant is een taak en opdracht voor de vennootschap en de RvC die reeds uitdrukkelijk in de Code en andere regelgeving is verankerd. Zo moet bijvoorbeeld in het werkplan van de interne auditfunctie aandacht worden besteed aan de interactie met de externe accountant. Van de auditcommissie wordt verlangd dat deze, *maar dan uitsluitend* ter voorbereiding van de werkzaamheden van de RvC, zich onder meer richt op het toezicht van het bestuur ten aanzien van de relatie met en de naleving van aanbevelingen en opvolging van opmerkingen van de externe accountant.¹¹ Ook moet de auditcommissie aan de RvC rapporteren over het functioneren van en de ontwikkelingen in relatie met de externe accountant.¹² In aanvulling daarop gelden voor beursondernemingen nog allerlei specifieke regelingen voortvloeiend uit onder meer de Auditrichtlijn, Auditverordening en meer specifiek het Besluit instelling auditcommissie voor wat betreft de interactie met, alsmede aansturing van, de accountant. Niet valt in te zien wat een

---

¹¹ Best Practice Bepaling 1.5.1 Code.

¹² Best Practice Bepaling 1.6.1 Code.

eventuele adviserende stemming over het verslag van de auditcommissie daaraan zinvol en proportioneel kan toevoegen, terwijl de nadelen even evident als groot zijn. Daarmee kan ons ziens niet anders worden geconcludeerd dan dat dit voorstel niet proportioneel kan worden geacht.

19. Er is geen sprake van dat een dergelijke adviserende stemming over het rapport van de auditcommissie in andere landen wel geldt. In de Verenigde Staten wordt er in proxy statements en dergelijke mogelijk wel wat uitvoeriger informatie verstrekt aan de algemene vergadering, en wellicht hebben degenen die voorstander zijn van dit voorstel zich daardoor laten inspireren, maar ook in de VS is er geen sprake van dat vervolgens de algemene vergadering van aandeelhouders daarover mag stemmen. Wellicht is voor dit voorstel mede inspiratie ontleend aan de wetgeving inzake de adviserende stemming die binnenkort wordt geïntroduceerd in het kader van de implementatie van de herziene EU Aandeelhoudersrichtlijn.¹³ Volgens die Richtlijn krijgt de algemene vergadering van aandeelhouders een adviserende stem met betrekking tot het bezoldigingsverslag. Dat is echter een totaal andere context. Daar gaat het immers om de uitvoering door bestuur en raad van commissarissen van een bevoegdheid van de aandeelhouders (namelijk het vaststellen van de bezoldiging en het bezoldigingsbeleid). Bij de regeling van de interne aansturing van verslaggeving en risicobeheersing is daarvan echter geen sprake. Dat is nu juist de verantwoordelijkheid van het bestuur en de raad van commissarissen.
20. Wederom leidt dit tot de vraag welk probleem, of in uw woorden 'structurele gebreken', hiermee wordt getracht te adresseren. Wat is de toegevoegde waarde van zo'n adviserende stemming in aanvulling op de vele waarborgen - en daarmee gepaard gaande openbaarmakingsverplichtingen - die er nu reeds bestaan. Aandeelhouders hebben nu reeds ruimschoots de mogelijkheid om de vennootschap, maar ook de accountant zelf, ter algemene vergadering te bevragen. Wat betreft de accountant is dat als zodanig ook expliciet in de wet en de Code verankerd.¹⁴ In samenhang daarmee heeft de NBA ook een speciale handreiking gepubliceerd waarmee nadere handvatten worden geboden.¹⁵ In de praktijk zien we ook dat de accountant aanwezig is bij de jaarlijkse

---

¹³ Artikel 9ter lid 4 Richtlijn (EU) 2017 / 828, de herziene EU Aandeelhoudersrichtlijn.

¹⁴ Artikel 2:117 (5) BW en BPB 4.1.9 Code.

¹⁵ Herziene NBA-handreiking 1118, 'Het optreden van de externe accountant in de algemene vergadering bij beursgenoteerde vennootschappen'.

algemene vergadering van beursondernemingen. Veelal geeft de accountant eerst zelf een toelichting op de uitgevoerde controlewerkzaamheden met onder meer aandacht voor de belangrijkste risicogebieden in de controle en de wijze waarop de controle is uitgevoerd (team en expertise, reikwijdte controle en materialiteit, samenwerking met onderneming etc.). En vervolgens krijgen aandeelhouders de mogelijkheid om vragen te stellen, en wij zien dat daar in de praktijk ook veelvuldig gebruik van wordt gemaakt. Indachtig het vorengaande is de VEUO dan ook van mening dat voor het invoeren van een adviserende stemming van de algemene vergadering geen goede grond bestaat.

III. **ZORGEN WAT BETREFT BEPERKT EN AFNEMEND AANTAL OOB VERGUNNINGHOUDERS**

21. In het interim-rapport constateert u dat er nog slechts een beperkt aantal accountantsorganisaties met een OOB-vergunning actief is. Ook bij ons is bekend dat een aantal OOB's steeds meer moeite heeft om een accountant te engageren. Dat is reden voor grote zorg ook bij een aantal van de leden van de VEUO. Met name kleine(re) beursondernemingen worden met dit probleem geconfronteerd. In die zin juichen wij uw aandacht voor dit onderwerp dan ook van harte toe en onderstrepen wij dat graag nog eens uitdrukkelijk.
22. Zo is een aspect dat hieraan bijdraagt het feit dat het aantal OOB's door de wetgever steeds verder wordt uitgebreid doordat de wettelijke omschrijving steeds verder wordt verruimd.¹⁶ Daarmee wordt het tekort slechts nijpender. Een tweede aspect is dat door de steeds scherpere regelgeving die geldt voor accountants en de wijze waarop het toezicht daarop, bijvoorbeeld door de AFM, wordt uitgeoefend steeds minder accountantsorganisaties geïnteresseerd zijn in het OOB bestand en accountantsorganisaties daadwerkelijk hun OOB vergunning inleveren. Daarbij speelt het steeds grotere afbreukrisico voor accountants ook een rol. Ook kan geconstateerd worden dat als gevolg van deze ontwikkelingen accountants zowel de toetsing van hun klanten als de intensiteit van hun controles intensiveren, hetgeen maakt dat de diensten zeker voor kleine(re) ondernemingen ook steeds duurder worden.

---

¹⁶ Vergelijk bijv. Staatsblad 2019 – 252 (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2019-252.html>).

23. Toetreders tot het OOB segment zijn gewenst, maar dat is alleen waarschijnlijk als ook de regelgeving en het toezicht op de naleving daarop standaarden aanhouden die ook kleinere accountantskantoren kunnen naleven. In algemene zin weten wij dat uw Commissie in dit verband ook kritisch kijkt naar de wijze waarop de toezichthouders op dit terrein opereren en de nogal eens bijzonder formele wijze waarop dat toezicht wordt vorm gegeven zonder dat steeds oog bestaat voor de vraag of formele afwijkingen ook van materiële betekenis zijn. Wellicht dat in dit verband uw Commissie ook nog gedachten zal kunnen ontleen aan de situatie in andere EU landen waar – zoals in het interim rapport ook geconstateerd – het aantal accountantsorganisaties met een OOB-vergunning over het algemeen groter lijkt te zijn.¹⁷ Mogelijk kunnen daar nuttige handvatten uit worden afgeleid die in de Nederlandse situatie bevorderlijk kunnen zijn. In dat kader zien wij overigens het schrappen van de verplichte kantoorroulatie ook als een zeer welkome stap. In de praktijk leidt die regeling reeds jaren tot de nodige hoofdbrekens, terwijl de effecten van die verplichte roulatie op de kwaliteit van de accountantscontrole op z'n minst genomen onduidelijk zijn (en in het kader van uw rapport niet zonder meer de proportionaliteitstoets zou doorstaan).
24. In ieder geval nemen wij graag deze gelegenheid te baat om nogmaals uitdrukkelijk uw aandacht hiervoor te vragen. De VEUO is van mening dat voor alle OOB's de mogelijkheid moet bestaan een accountant te engageren. Wat de VEUO betreft zou een oplossingsrichting hier zeker kunnen zijn dat afstand wordt genomen van de regel dat alle beursgenoteerde ondernemingen, ongeacht hun grootte, per definitie OOB zouden zijn. Het is eerlijk gezegd niet goed in te zien waarom een onderneming van een bepaalde omvang die afgezien van de beursnotering geen OOB zou zijn, dat enkel door de beursnotering wel zou moeten worden. Een versoepeling op dit terrein zou een zeer prangend probleem zowel efficiënt, effectief als conform het proportionaliteitsprincipe oplossen. Dit is ook van het grootste belang om een efficiënte kapitaalmarkt te kunnen waarborgen waarbij het ook voor kleinere ondernemingen mogelijk zal zijn om via de kapitaalmarkt groei te kunnen financieren. Daarbij is tevens van groot belang dat zulks tegen redelijke en gebruikelijke kosten kan geschieden. Anders gezegd; het zou niet zo moeten zijn dat accountantskantoren met een OOB vergunning een zekere mate van schaarste zouden gaan gebruiken om tarieven voor de accountantscontrole van dergelijke kleinere ondernemingen te verhogen.

---

¹⁷ Interim rapport, p. 74

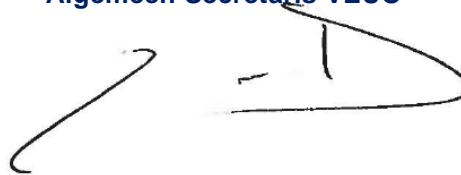
Graag danken wij u bij voorbaat voor de aandacht die aan het bovenstaande wordt geschonken. Vanzelfsprekend houden wij ons steeds graag beschikbaar om te allen tijde, schriftelijk of mondeling, een en ander nader toe te lichten als daaraan behoefte zou bestaan.

Met vriendelijke groet,

Jan Nooitgedagt
Voorzitter VEUO

A handwritten signature in black ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke extending to the right.

Harm-Jan de Kluiver
Algemeen Secretaris VEUO

A handwritten signature in black ink, featuring a large, sweeping loop on the left side and a horizontal line with a small vertical tick mark in the center.